

Jakie są możliwości przyszłego rozwoju lasu?

Temat:	Ochrona różnorodności biologicznej karpaccich lasów
Cel:	Poznanie wpływu różnych form gospodarki leśnej na różnorodność biologiczną lasów oraz na życie miejscowej ludności, nauka prowadzenia dyskusji, sporów i podejmowania decyzji.
Treść:	W ramach symulowanej dyskusji dzieci, wcielając się w role różnych grup interesów, angażują się w spór i podejmowanie decyzji dotyczących przyszłego wykorzystania ich lasu i rozwoju ich miejscowości.
Wiek:	13–15 lat
Materiały:	Karta pracy nr 10, kartka papieru i długopis dla każdej grupy
Aranżacja sali:	Ustaw trzy ławki/stoliki z przodu klasy. Przy nich zasiądą członkowie różnych grup interesów. Reszta klasy, podzielona na dwie grupy, siada naprzeciwko nich w półkolu, każda przy dwóch połączonych ławkach/stolikach.

Wprowadzenie

Wasza miejscowość posiada kilka hektarów lasu, który nie został jeszcze przekształcony w wyniku działalności człowieka. Nadszedł czas, aby miejscowa ludność zdecydowała, w jaki sposób chce korzystać z lasu w przyszłości. Wasza miejscowość jest wyjątkowa, ponieważ nie tylko ludzie – mieszkańcy – dyskutują o jej przyszłym rozwoju, ale także zwierzęta leśne. Jako mieszkańcy macie trzy możliwości: 1/ pozostawić las w stanie nienaruszonym i zacząć czerpać zyski z jego naturalnego piękna poprzez turystykę, 2/ wykorzystać drewno z lasu do produkcji określonego wyrobu drewnianego, prowadząc jednocześnie odpowiedzialną gospodarkę leśną, zgodną z zasadami FSC (Forest Stewardship Council), 3/ wykorzystać drewno z lasu do produkcji określonego wyrobu z drewna, podczas gdy las przewidziany jest do intensywnego użytkowania i zagospodarowania w formie monokulturowej plantacji drzew. Pierwsza możliwość pozwala najlepiej chronić przyrodę, a trzecia całkowicie ją niszczy, ale przynosi miastu znaczne korzyści finansowe.

Instrukcja postępowania

1. Nauczyciel zapoznaje dzieci z różnymi formami gospodarki leśnej (odpowiedzialną – zgodną z zasadami FSC, intensywną – w formie plantacji monokulturowej), ich zaletami i wadami. Dzieci wybierają drewniany wyrób, który ma być wytwarzany, i angażują się w dalszą dyskusję na jego temat.
2. Nauczyciel tworzy trzy grupy interesów (każda po dwoje lub troje dzieci), których zadaniem jest obrona określonego sposobu zagospodarowania lasu (wykorzystanie drewna do wykonania specjalnego produktu lub pozostawienie lasu w stanie nienaruszonym) i uzyskanie aprobaty reszty klasy. Każda grupa otrzymuje tabelę argumentacyjną (karta pracy nr 10), z której korzysta w procesie prezentowania i przygotowania argumentacji.

Pierwsza grupa, ludzie promujący intensywną gospodarkę leśną – promują wycinkę lasu i założenie monokulturowej plantacji drzew.

Druga grupa, ludzie promujący zrównoważony rozwój – wspierają odpowiedzialną, przyjazną przyrodzie gospodarkę leśną, zgodną z zasadami FSC.

Trzecia grupa, działacze na rzecz wprowadzenia ścisłej ochrony lasu – opowiadają się za pozostawieniem lasu w stanie nietkniętym przez człowieka.

3. Nauczyciel dzieli pozostałe dzieci na dwa zespoły (nie muszą one mieć równej liczby uczestników, największy może być pierwszy zespół – ludzie, ponieważ to oni będą rozważać argumenty wymienionych grup interesów i podejmować ostateczną decyzję).

Pierwszy zespół, ludzie (mieszkańcy wsi/miasta) – mają różne potrzeby. Część z nich podejmuje decyzje kierując się przede wszystkim względami ekonomicznymi. Pozostali w pewnym stopniu biorą pod uwagę dobro środowiska, nawet w sytuacjach, w których niekoniecznie jest to korzystne z ekonomicznego punktu widzenia.

Drugi zespół, zwierzęta leśne – potrzebują lasu aby przetrwać, ponieważ zapewnia im on bezpieczne schronienie i obfitość pożywienia. W ich przypadku lasu nie da się zastąpić niczym innym.

4. Każdy uczeń dysponuje jednym głosem, którego używa, aby bronić interesów grupy, którą reprezentuje – ludzi lub zwierząt.
5. Ludzie promujący intensywną gospodarkę leśną, ludzie promujący zrównoważony rozwój oraz działacze na rzecz wprowadzenia ścisłej ochrony lasu mają trochę czasu na przeanalizowanie informacji i przygotowanie argumentów na poparcie swoich racji. Jako pomoc wykorzystują tabelę argumentacji z karty pracy. W międzyczasie pozostali uczniowie mogą omówić w swoich zespołach, jakie są ich priorytety i co uważają za ważne z punktu widzenia przyszłości lasu. Następnie przygotowują swoje pytania do dyskusji.
6. Nauczyciel po kolei zaprasza grupy aby przedstawiły swoje interesy i broniły ich w dyskusji z pozostałymi uczniami. Dzieci mogą wybrać różne formy prezentacji, aby zdobyć zainteresowanie i aprobatę uczniów. Po każdej prezentacji następuje dyskusja, podczas której nauczyciel zaprasza uczniów do zadawania pytań prezentującym grupom. Prezentujący odpowiadają na pytania.
7. Po zakończeniu prezentacji trzech grup i dyskusji nauczyciel zaprasza dzieci do wzięcia udziału w głosowaniu, a tym samym do zadecydowania o przyszłości lasu i miasta/wsi. Czy miasto/wieś wybierze drogę w kierunku korzyści finansowych, kompromisu czy całkowitego zachowania walorów przyrodniczych?
8. Po głosowaniu nauczyciel może przedyskutować z całą grupą rzeczywiste formy i konsekwencje wybranego sposobu zagospodarowania lasu. Wspólnie z dziećmi pracuje nad przygotowaniem koncepcji tego, jak będzie wyglądał las w okolicy ich miejscowości za kilka lat.

(Pamiętajmy, że w tej grze istotną rolę pełni prowadzący – mediator. Warto przy okazji gry porozmawiać z uczniami o różnorodnych funkcjach lasu, w tym również o ważnej funkcji rekreacyjnej istotnej nie tylko dla przyjezdnych gości ale również dla samych mieszkańców i ich zdrowia. Można także podkreślić skutki przekształcania w lasy intensywnie użytkowane gospodarczo najbardziej naturalnych drzewostanów o ogromnej wartości przyrodniczej, a często również rekreacyjnej oraz zwrócić uwagę, że zniszczonego naturalnego drzewostanu nie da się w prosty sposób odtworzyć poprzez sadzenie nowych drzew.

W polskiej wersji podręcznika wprowadzono modyfikacje dot. reguł gry przystosowując je do obecnego stanu wiedzy przyrodniczej oraz warunków krajowych [przyj. red.]).